

Jeremia 15

- 1 De HEERE zei tegen mij: Al stond Mozes of Samuel voor Mijn aangezicht, dan nog zou Mijn ziel niet met dit volk van doen willen hebben. Stuur hen van voor Mijn aangezicht weg, laten zij weggaan!
- 2 En het zal gebeuren, wanneer zij tegen u zeggen: Waar moeten wij naartoe gaan? dat u tegen hen moet zeggen: Zo zegt de HEERE: Wie bestemd is voor de dood, naar de dood; wie bestemd is voor het zwaard, naar het zwaard; wie bestemd is voor de honger, naar de honger; en wie bestemd is voor de gevangenis, naar de gevangenis.
- 3 Ik zal hen op vier manieren straffen, spreekt de HEERE: door het zwaard om hen te doden, door de honden om hen weg te slepen, door de vogels in de lucht en de dieren op de aarde om hen te verslinden en te gronde te richten.
- 4 Ik zal hen stellen tot een schrikbeeld voor alle koninkrijken van de aarde, vanwege Manasse, de zoon van Hizkia, de koning van Juda, om wat hij in Jeruzalem gedaan heeft.
- 5 Want wie heeft medelijden met u, Jeruzalem? Wie betuigt u zijn medeleven, wie zal van de weg afgaan om te vragen naar uw welstand?
- 6 Ú hebt Mij verlaten, spreekt de HEERE, u ging achterwaarts. Daarom strek Ik Mijn hand tegen u uit, Ik richt u te gronde, Ik ben het berouw hebben moe.
- 7 Ik zal hen wannen met een wan in de poorten van het land. Ik heb Mijn volk van kinderen beroofd, het doen ondergaan. Zij zijn van hun wegen niet teruggekeerd.
- 8 Hun weduwen zullen voor Mij talrijker zijn dan het zand van de zeeën. Ik laat over hen, over de moeder, een jongeman komen, een verwoester, midden op de dag. Plotseling laat Ik op hen vallen angst en verschrikkingen.
- 9 Zij die er zeven baarde, verkommert, zij blaast haar laatste adem uit. Haar zon gaat onder als het nog dag is, zij schaamt zich en wordt rood van schaamte. Wat van hen nog overblijft, zal Ik overgeven aan het zwaard voor het oog van hun vijanden, spreekt de HEERE.
- 10 Wee mij, mijn moeder, dat u mij gebaard hebt, een man van onenigheid en een man van ruzie voor heel het land. Ik heb niets uitgeleend en men heeft mij niets uitgeleend, toch vervloekt ieder van hen mij.
- 11 De HEERE zei: Voorwaar, Ik zweer dat Ik ten goede voor u heb gezorgd! Voorwaar, Ik zweer dat Ik tegen de vijand voor u ben opgekomen, in een tijd van onheil en in een tijd van benauwdheid!
- 12 Kan ijzer soms breken, ijzer uit het noorden, of brons?
- 13 Uw vermogen en uw schatten zal Ik als buit geven, zonder prijs, vanwege al uw zonden, en in heel uw gebied.
- 14 Ik zal u met uw vijanden overbrengen naar een land dat u niet kent, want een vuur is aangestoken in Mijn toorn, het zal tegen u branden.
- 15 U, HEERE, U kent mijn onschuld, denk aan mij en zie naar mij om, wreek mij op mijn vervolgers. Neem mij in Uw geduld niet weg, weet dat ik omwille van U smaad draag.
- 16 Zodra Uw woorden gevonden werden, at ik ze op. Uw woord was mij tot vreugde en tot blijdschap in mijn hart, want Uw Naam is over mij uitgeroepen, HEERE, God van de legermachten.
- 17 Ik heb niet gezeten in een kring van spotters, of sprong daar op van vreugde. Vanwege Uw hand zat ik alleen, want U hebt mij met gramschap vervuld.
- 18 Waarom is mijn lijden er voor altijd, en is mijn wond ongeneeslijk, weigert hij te genezen? Bent U nu echt voor mij als een onbetrouwbare beek, water dat niet betrouwbaar is?
- 19 Daarom, zo zegt de HEERE: Als u terugkeert, laat Ik u terugkeren, u zult voor Mijn aangezicht gaan staan. Als u wat kostbaar is, afscheidt van wat waardeloos is, zult u als Mijn mond zijn. Laten zij terugkeren naar u, maar ú mag niet terugkeren naar hen.
- 20 Ik zal u vóór dit volk stellen als een bronzen vestingmuur. Ze zullen wel tegen u strijden, maar u niet aankunnen, want Ik ben met u, om u te verlossen en te redden, spreekt de HEERE.
- 21 Ik zal u redden uit de hand van de kwaaddoeners, Ik zal u verlossen uit de greep van de geweldplegers.
-

Kiezen of delen

Het gaat in dit hoofdstuk over kiezen. Als je ziet hoe moeilijk Jeremia het daar al mee heeft dan weet u meteen hoe wij er voor staan op dit punt. Is het dan zo moeilijk? Ja, dit is heel lastig. Waar gaat het over? Over kiezen voor God of de mensen. In feite gaat het daar over. Kan dat van een mens gevraagd worden? We kunnen toch net zo min zonder God als zonder mensen? Als het er op aankomt kan het van u en mij gevraagd worden om te kiezen tussen God of de mensen. Moeilijk. Zeker. Het is vooral ook lastig omdat u niet de enige mens bent met liefde voor God. Er zijn veel meer mensen die in hun keuzes rekening houden met God, maar die daar toch weer anders mee omgaan dan u of ik. Hoe weet je nu of je goed zit? Waarom zou het gelijk aan uw kant zijn? Wie bewijst dat? Is er een bevestiging? Gaat het dan extra goed met je of juist niet? Daar heb je weer zo'n lastige kant van het verhaal. Een christen kan nauwelijks conclusies verbinden aan hoe het met hem gaat. Als het zo is dat christen-zijn lijden met zich meebrengt zou een zwaar leven juist pleiten voor een gelovig mens. Maar wie wil een zwaar leven? En zijn christenen met wie het goed gaat soms niet juist een voorbeeld in de dingen waar ze voor staan of de dingen die ze allemaal doen voor de goede zaak. Het is lastig. Een mens is geschapen in tweevoud, als man en vrouw. We zijn aangelegd op relatie met de ander en met God. Wie kan leven zonder mensen? Worden we niet geboren in de gemeenschap van het gezin. Inderdaad, we zijn er nog niet of in de meeste gevallen is er een gezin. Wij komen uit een nest met medemensen vader, moeder, broertjes, zusjes, familie, burens, vriendjes, vriendinnetjes. Op straat of in de school. Moeten we kiezen? Kunnen we niet delen? Wij kiezen meestal om te delen. We proberen aan God te geven wat God toekomt en aan de mensen wat de mensen van ons mogen verwachten. We geven ieder het zijne. Althans dat is wel de insteek van veel christelijke mensen.

We zijn aangelegd op relatie met de ander en met God.

Lot

Neem onze vriend Lot. Hij had gekozen voor Sodom. Misschien wel een van de meest welvarende steden in die buurt. Daarmee had hij ook wel een beetje gekozen voor zichzelf. We lezen in Genesis 13:10,11 *En Lot sloeg de ogen op en zag dat heel de Jordaanvlakte rijk aan water was; voordat de HEERE Sodom en Gomorra te gronde gericht had, was zij in de richting van Zoar als de hof van de*

HEERE, als het land Egypte. Daarom koos Lot voor zichzelf heel de Jordaanvlakte en Lot trok naar het oosten; en zij werden van elkaar gescheiden. Hoewel Sodom niet goed bekend stond koos Lot voor die stad. Genesis 13:12,13 *Abram woonde in het land Kanaän; en Lot woonde in de steden in de vlakte en zette zijn tenten op tot bij Sodom. De mannen van Sodom waren echter slecht en grote zondaars tegenover de HEERE.* Vermoedelijk lokte de rijkdom – en het succes en het geluk – dat daar voor het gevoel van de mensen vaak mee gepaard gaat. Zo lijkt het. Dat mag dan waar zijn, Lot verloochende zijn afkomst niet. Niet voor niks had Abram deze neef meegenomen, want het was een gelovige jongen. Lot kreeg volgens Petrus steeds meer moeite met wat er om hem heen gebeurde. 2 Petrus 2:8 *En als God de rechtvaardige Lot, die leed onder de losbandige levenswandel van normloze mensen, verlost heeft – want deze rechtvaardige, die in hun midden woonde, heeft dag in dag uit zijn rechtvaardige ziel gekweld bij het zien en horen van hun wetteloze daden.* Of het nu de armenzorg was die ontbrak – of de seksualiteit die over de hoge schoenen heenliep – Lot moet zich in Sodom steeds minder thuis gevoeld hebben. Maar hij ging niet weg. Nee, dat klopt. Hij bleef. Net als wij. Wij gaan ook niet weg. En daar had Lot – net als wij vermoedelijk – ook wel weer zijn redenen voor. Hij had per slot van rekening zelf voor die omgeving gekozen. En het beviel zijn vrouw er ook erg goed en zijn dochters hadden zware verkering met jongens uit de buurt. Daar komt nog iets bij. Lot had ook een gevoel van verantwoordelijkheid voor de stad. Nou ja voor de stad, Lot lette een beetje op mensen die in de stad op bezoek kwamen. Want die mensen waren zich vaak van geen kwaad bewust. Lot ving ze nog wel eens op in zijn eigen huis. Dan wist hij tenminste zeker dat er geen gekke dingen gebeurden. U kent het verhaal. Er kwamen engelen – die er trouwens uitzagen als mensen – op bezoek en waar liep het op uit? Lot moest toch kiezen. En zijn vrouw en dochters en hun verkering ook. Ze werden voor de keus gesteld: Voor de HEERE of voor de stad. De aangetrouwde jongens wilden niet weg. Lot wel, maar en zijn vrouw en dochters eigenlijk ook niet. Op het laatste nippertje werden ze meegevoerd door de engelen de stad uit. Maar ze mochten niet omkijken. Het was echt een keus. Ze moesten kiezen voor God en alles achter zich laten. De vrouw van Lot miste direct wat ze achter zich liet en ze keek om. Dat is haar fataal geworden. Ze werd een zoutpilaar. De keuze voor God of de wereld is behoorlijk zwart wit: daar zit geen grijs bij. Het is of/of. Het mag er een tijdje uitzien alsof je ook kunt delen: God een beetje en de mensen een beetje. Maar uiteindelijk wordt iedereen misschien wel voor de keus gesteld: God of de mensen. Het komt voor bij Lot – de liefde voor de wereld – maar het speelt ook bij Paulus. 2 Timotheüs 4:9,10 *Beijver u om spoedig naar mij toe te komen, want Demas heeft mij verlaten, omdat hij de tegenwoordige wereld heeft liefgekrepen. Hij is naar Thessalonica vertrokken (...).* Kiezen is lastig. Delen loopt op den duur spaak. Er komt – voor ieder mens – een moment waarop hij of zij moet kiezen.

De vrouw van Lot

Gods geduld kan opraken.

Jeremia was geen slechte profeet en zeker geen slecht mens. Hij nam het op voor het volk. Wat is dat? Is dat liefde voor het volk of is hij meer met de belangen van de mensen verweven dan goed

voor hem is? Had Mozes het niet opgenomen voor Israël in de woestijn toen ze het gouden kalf hadden gemaakt. En later ook nog eens, toen tien van de twaalf verkenners het lelijk lieten afweten en het volk zich liet meeslepen in een spiraal van negativiteit. Samuel is ook een voorbeeld van een profeet die voor het volk gebeden heeft. Daar hadden ze toen zelf om gevraagd. Dat was op het moment waarop de Filistijnen op hen afkwamen na het debacle met de gouden ark. Jeremia heeft misschien wel overwogen dat het zijn taak was voor het volk te pleiten. Als hij dat zo zag dan zag hij dat goed. Het valt bijvoorbeeld niet te ontkennen dat de HEERE – we lezen het in Ezechiël – gewoon op zoek is naar iemand die het voor de mensen opneemt. Ezechiël 22:30 *Ik zocht naar iemand onder hen die een muur kon optrekken en voor Mijn aangezicht in de bres kon staan voor het land, zodat Ik het niet te gronde hoefde te richten, maar Ik vond niemand.* Iemand in de tram in Amsterdam zei: ‘Bij de naam van God is men een letter vergeten. De e. God is goed.’ En dat is ook zo. Gods goedheid lijkt onbeperkt. Maar er zijn blijkbaar toch grenzen. Er was bij God geen ruimte meer. De HEERE was Zijn lankmoedigheid beu, lezen we in Jeremia 15:6 *Ik ben het berouw hebben moe.* God had alles gegeven wat Hij had. Letterlijk zegt de HEERE in Jeremia 15:1 *De HEERE zei tegen mij: Al stond Mozes of Samuel voor Mijn aangezicht, dan nog zou Mijn ziel niet met dit volk van doen willen hebben. Stuur hen van voor Mijn aangezicht weg, laten zij weggaan!* Het is echt over en uit. De deur zit dicht.

Mozes**Samuel**

De deur van God zit op slot

De HEERE wil Jeremia voor eens en altijd duidelijk wil maken dat het echt menens is. Zelfs in de formulering zit geen enkel voorbehoud. De boodschap komt zo hard over dat hij meedogenloos aanvoelt. De essentie is helder: ‘Jeremia moet niet langer proberen nog een vinger achter de deur te krijgen.’ De deur bij God zit muurvast. Jeremia moet de mensen wegsturen. God doelt waarschijnlijk op de mensen die de profeet op zijn zenuwen werken. Mensen die in de tempel tot God bidden of die de profeet aanklampen en vragen om voorbede of zijn het de mensen die in zijn hoofd zitten? ‘Stuur ze weg’, zegt God. En als ze dan vragen: ‘Waar moeten wij naar toe?’ ‘Zeg dan maar onomwonden waar het op staat: God stuurt jullie naar de pest en naar het zwaard en naar de honger. God stuurt jullie de ballingschap in.’ Jeremia 15:2 *En het zal gebeuren, wanneer zij tegen u zeggen: Waar moeten wij naartoe gaan? dat u tegen hen moet zeggen: Zo zegt de HEERE: Wie bestemd is voor de dood, naar de dood; wie bestemd is voor het zwaard, naar het zwaard; wie bestemd is voor de honger, naar de honger; en wie bestemd is voor de gevangenis, naar de gevangenis.* De deur naar het leven zit muurvast, die naar de dood staat open. De betekenis laat zich moeilijk raden. God zal vijandelijke legers op hen afsturen. Ze zullen door het zwaard gedood worden. Honden zullen hun lijken wegsleuren. De vogels en aaseters doen de rest. Voor Jeremia en het volk is dit de aankondiging van het vonnis dat niet lang op zich zal laten wachten. Voor ons is het een waarschuwing. Dat ziet de HEERE als winstpunt van alle narigheid. Jeremia 15:4 *Ik zal hen stellen tot een schrikbeeld voor alle koninkrijken van de aarde.* Toch lijken wij in de kerk voor de duivel niet

bang. Er mag in de kerk dan misschien overal aan getwijfeld worden, niet aan Gods goedheid. *Als God een deur sluit opent Hij een venster*, hebben we tot wandtegelwijsheid verheven. Maar blijkbaar ligt het anders. Hoewel, de kerk heeft een punt: We leven op dit moment inderdaad in de tijd van Gods genade, zoals het volk Israël zich ook eeuwenlang mocht warmen aan Gods goedheid en Zijn geduld. Maar er komt een moment dat het over is. Later is dan te laat. Op een bepaald moment – in de geschiedenis die voor ons ligt – zal de deur van Gods genade dicht gaan en zullen de sluizen van Gods toorn zich openen. Dan is er geen escape mogelijk. Ook dan zullen de vogels over de aarde vliegen op zoek naar aas. Openbaring 19:17,18 *En ik zag één engel dicht bij de zon staan, en hij riep met luide stem naar alle vogels die hoog aan de hemel vlogen: Kom en verzamel u voor het avondmaal van de grote God, om te eten vlees van koningen, en vlees van oversten over duizend, en vlees van machtigen, en vlees van paarden en van hen die daarop zitten, en vlees van alle vrijen en van slaven, kleinen en groten.* De vraag is: ‘Hoe serieus nemen wij het oordeel van God?’

De pest

het zwaard

de honger

Het komt allemaal door koning Manasse.

Wie het boek Koningen kent, weet dat God het behoorlijk aan de stok heeft gehad met koning Manasse. Manasse is NB de zoon van Hizkia. Hoe kan het toch dat kinderen – van mensen die goed bekend staan in de Bijbel – zo ver van hun oorsprong verwijderd kunnen raken? De zonen van Samuel wilden ook al niet deugen. En die van Eli ook niet. Die van David kunnen er ook wat van. Manasse is daar ook een voorbeeld van. Terwijl Hizkia ruime aandacht ontvangt in de Bijbel vanwege zijn geloof en oprechtheid, moet de Bijbel tegen wil en dank ook plek inruimen voor de wederwaardigheden van koning Manasse. Manasse wordt na Hizkia koning van Juda en Jeruzalem. Hij doet alles wat God verbiedt. Kan een goed en gelovig mens een kleine stap omhoog zetten op de glijdende schaal van het kwaad, een slecht mens maakt een sprong naar beneden. Manasse heeft al het denkbare kwaad ruimte gegeven. Om iets te noemen: *De verering van de godin van de hemel en het offeren van kinderen* is door Manasse geïntroduceerd in Juda en Jeruzalem. Hij liet NB een beeld van de godin Asjera in de tempel van de HEERE zetten. Laten we het boek 2 Koningen citeren. 2 Koningen 21:1-9 *Manasse was twaalf jaar oud toen hij koning werd, en hij regeerde vijfenvijftig jaar in Jeruzalem. De naam van zijn moeder was Hefziba. Hij deed wat slecht was in de ogen van de HEERE, overeenkomstig de gruweldaden van de heidenvolken die de HEERE van voor de ogen van de Israëlieten verdreven had. Hij herbouwde de offerhoogten die Hizkia, zijn vader, vernield had; hij richtte altaren op voor de Baäl, maakte een gewijde paal zoals Achab, de koning van Israël, gemaakt had, en boog zich neer voor heel het leger aan de hemel en diende het. Verder bouwde hij altaren in het huis van de HEERE, waarvan de HEERE gezegd had: In Jeruzalem zal Ik Mijn Naam vestigen. Verder bouwde hij altaren voor heel het leger aan de hemel in beide voorhoven van het huis van de HEERE. Hij liet zijn zoon door het vuur gaan, duidde wolken en deed aan wichelarij. Ook stelde hij*

*dodenbezwervers en waarzeggers aan. Hij deed zeer veel kwaad in de ogen van de HEERE, om Hem tot toorn te verwekken. Hij zette ook een beeld van Asjera dat hij gemaakt had, in het huis waarvan de HEERE gezegd had tegen David en zijn zoon Salomo: In dit huis en in Jeruzalem, dat Ik uit alle stammen van Israël verkozen heb, zal Ik voor eeuwig Mijn Naam vestigen. Ik zal de voet van Israël nooit meer doen wijken uit dit land, dat Ik hun vaders gegeven heb, alleen als zij nauwlettend doen overeenkomstig alles wat Ik hun geboden heb en overeenkomstig de hele wet die Mijn dienaar Mozes hun geboden heeft. Maar zij luisterden niet want Manasse deed hen dwalen, zodat zij erger deden dan de heidenvolken die de HEERE van voor de ogen van de Israëlieten weggevaagd had. Manasse is volgens de HEERE de belichaming van het kwaad. 2 Koningen meldde dit al, maar via Jeremia laat de HEERE weten dat Hij – wat dat betreft – niet van gedachten veranderd is. Jeremia 15:4 *Ik zal hen stellen tot een schrikbeeld voor alle koninkrijken van de aarde, vanwege Manasse, de zoon van Hizkia, de koning van Juda, om wat hij in Jeruzalem gedaan heeft.**

Koning Manasse van Juda, de zoon van Hizkia.

Een woord van de HEERE voor Manasse.

In het gedeelte dat we uit 2 Koningen citeerden duikt telkens een woord van de HEERE op. Bijvoorbeeld dat de HEERE van Jeruzalem had gezegd 'dat Hij daar Zijn Naam zou laten wonen' en de belofte 'dat het volk Israël voor altijd in dit land zou wonen, mits ze zich aan de wet van Mozes zouden houden.' Het getuigt van Gods bemoeienis ook met iemand zoals Manasse. God moet hem te voor en te na hebben gewaarschuwd om op te houden met zijn verderfelijke praktijken, maar die man was blijkbaar niet te stoppen. Die ging gewoon door. Hij maakte het alleen maar erger. 2 Koningen 21:16 *Bovendien vergoot Manasse heel veel onschuldig bloed, totdat hij Jeruzalem daarmee vervuld had, van het ene einde tot het andere einde.* Er is weinig wat de HEERE sterker verfoeid dan geweld tegen kwetsbare mensen. In het boek Koningen zelf wordt al duidelijk dat dit optreden van Manasse de druppel was die de emmer deed overlopen. Toen al stond het oordeel voor God vast. 2 Koningen 21:10-12 *Toen sprak de HEERE door de dienst van Zijn dienaren, de profeten: Omdat Manasse, de koning van Juda, deze gruweldaden gedaan heeft, erger dan al wat de Amoriëten gedaan hebben, die er vóór hem geweest zijn, ja, ook Juda door zijn stinkgoden heeft doen zondigen – daarom, zo zegt de HEERE, de God van Israël: Zie, Ik ga onheil over Jeruzalem en Juda brengen, zodat bij ieder die het hoort, zijn beide oren zullen tuiten.* Verderop in het boek 2 Koningen herhaalt de HEERE Zijn besluit nogmaals. En telkens valt de naam van Manasse. Kon Josia – de zoon van Manasse – daar geen verandering in brengen? Nee, koning Josia ontvangt van God alle lof die een mens ten deel kan vallen, vanwege de reformatie die hij zeer stringent doorvoerde. Maar God bleef bij zijn besluit om Jeruzalem te verwoesten. Over Josia gesproken: 2 Koningen 23:25-27 *Vóór*

hem was er geen koning aan hem gelijk, die zich met heel zijn hart, heel zijn ziel en met heel zijn kracht tot de HEERE bekeerd had, overeenkomstig de hele wet van Mozes; en na hem stond zijns gelijke niet op. Toch keerde de HEERE Zich niet af van Zijn grote, brandende toorn, want Zijn toorn brandde tegen Juda, vanwege al zijn tergen waarmee Manasse Hem tot toorn verwekt had. De HEERE zei: Ik zal ook Juda van Mijn aangezicht wegdoen, zoals Ik Israël weggedaan heb. Ik zal deze stad Jeruzalem verwerpen, die Ik verkozen had, en het huis waarvan Ik gezegd had: Mijn Naam zal daar zijn. Lees ook 2 Koningen 24:3 Ja, naar het bevel van de HEERE gebeurde dit in Juda, om hen van voor Zijn aangezicht weg te doen vanwege de zonden van Manasse, vanwege alles wat hij gedaan had.

De bekering van koning Manasse.

Het boek Kronieken maakt melding van de bekering van koning Manasse. Vergeving gaat samen met grote spijt ook omdat – zoals het spreekwoord zegt – gedane zaken geen keer nemen. Vergeven en vergeten zijn twee zaken die lang niet altijd samengaan. Soms is het een mens wel vergeven, maar kan God en de persoon zelf het niet vergeten omdat de gevolgen buitengewoon schadelijk zijn voor de gemeenschap. 2 Kronieken 33:10-17 *De HEERE sprak wel tot Manasse en tot zijn volk, maar zij sloegen er geen acht op. Daarom bracht de HEERE over hen de bevelhebbers van het leger die de koning van Assyrië had. Zij namen Manasse met haken gevangen, bonden hem met twee bronzen ketenen en brachten hem naar Babel. Maar toen Hij hem benauwde, trachtte hij het aangezicht van de HEERE, zijn God, gunstig te stemmen; hij vernederde zich diep voor het aangezicht van de God van zijn vaderen, en bad tot Hem. En Hij liet Zich door hem verbidden, verhoorde zijn smeekbede, en bracht hem terug in Jeruzalem, in zijn koninkrijk. Toen erkende Manasse dat de HEERE God is. Hierna bouwde hij de buitenmuur om de stad van David, aan de westkant van Gihon, in het dal, tot de ingang van de Vispoort; hij trok die om de Ofel heen en liet die zeer hoog optrekken. Hij stelde legerbevelhebbers aan in alle versterkte steden van Juda. Ook nam hij de vreemde goden en het afgodsbeeld uit het huis van de HEERE weg, en al de altaren die hij gebouwd had op de berg van het huis van de HEERE en in Jeruzalem, en wierp ze buiten de stad. Hij herbouwde het altaar van de HEERE en bracht daarop dank- en lofoffers en zei tegen Juda dat zij de HEERE, de God van Israël, moesten dienen. Toch bleef het volk nog wel op de offerhoogten offeren, maar alleen aan de HEERE, hun God. Pas toen koning Manasse hard werd aangepakt, brak het licht door de duisternis van zijn denken en doen. Die Manasse zal God wel dankbaar zijn. Hij liet het blijken in daden van bekering. Net als wij trouwens – als we tenminste behoren tot de mensen die verlost worden – want we zijn hardleers en hebben voortdurend de neiging het kwaad en de consequenties te onderschatten. Ondanks het feit van zijn bekering staat Manasse niet goed bekend in Israël en ook niet bij de kerk. God is goed maar de mensen zijn slecht. Jeremia 15:4 *Ik zal hen stellen tot een schrikbeeld voor alle**

*koninkrijken van de aarde, vanwege Manasse, de zoon van Hizkia, de koning van Juda, om wat hij in Jeruzalem gedaan heeft. Ondanks de bekering van Manasse bleef Gods besluit vast staan. De HEERE bleef bij Zijn plan Jeruzalem en Juda in ballingschap te voeren. Tegen Jeruzalem en Juda zegt God in Jeremia 15:6 *Ú hebt Mij verlaten, spreekt de HEERE, u ging achterwaarts. Daarom strek Ik Mijn hand tegen u uit, Ik richt u te gronde, Ik ben het berouw hebben moe.* Het is misschien nog niet eens het kwaad wat ruimte kreeg bij Manasse, als wel de ervaring van God dat er geen weg terug was. Hoe vergevingsgezind de HEERE ook was, de mensen waren onverbeterlijk.*

Koning Manasse in de ketenen.

Het oordeel van God komt hard aan.

Het oordeel liegt er niet om. Zo geduldig als de HEERE was voorafgaand aan het oordeel, zo hard is Gods optreden als het oordeel eenmaal vaststaat. Het oordeel komt hard aan maar Jeruzalem moet niet denken dat er ook maar iemand is die medelijden heeft. Hoe komt dat? Mogelijk doelt de HEERE op de koning van Babel, Nebukadnezar. Die heeft veel geduld gehad met Jeruzalem. De laatste drie koningen van Juda haalden hem het bloed onder de nagels vandaan. De koning van Babel had zijn handen vol aan het opstandige volkje. Telkens opnieuw moest hij met zijn legers uitrukken om Jeruzalem een lesje te leren. Met toenemende kracht raakte Nebukadrezar de stad. Maar ze waren zo hardleers. De omgeving moet er van opgekeken hebben. Zelfs Jeremia heeft zich ingespannen om de koning van Juda te bewegen tot meer politiek verstand. Maar ze bleven Nebukadrezar irriteren. Dan moet je ook niet opkijken als het op een gegeven moment ook helemaal afgelopen is. Bij God was de maat vol. Maar ook Nebukadrezar kon op een bepaald moment totaal geen clementie meer opbrengen. Het was de derde maal dat de koning Jeruzalem bestrafte. Toen haalde hij de tempel neer én de muren van Jeruzalem. Hij nam alles wat waarde had mee, samen met de hogere laag van de bevolking. Alleen de mensen die toch niets in de melk te brokkelen hadden bleven achter. De zonen van de koning liet hij voor diens ogen doden. Daarna stak hij de koning de ogen uit. Vervolgens nam hij de koning mee om hem in Babel ook te laten doden. Reken in zo'n geval niet op medelijden van de omgeving. Werkelijk niemand vroeg naar de welstand van Jeruzalem. Ze hadden het er zelf naar gemaakt. Jeremia 15:5 *Want wie heeft medelijden met u, Jeruzalem? Wie betuigt u zijn medeleven, wie zal van de weg afgaan om te vragen naar uw welstand?* Mensen die God verlaten worden er politiek gezien niet slimmer op. Zelden zoveel domheid gezien. Niemand had er een goed woord voor over.

Jeruzalem, wie is nog met je begaan, wie zal om jou een klaaglied aanheffen?

Kinderen, vaders en moeders.

Wanneer de opstandelingen in Syrië de wereld achter zich willen krijgen, sturen ze foto's de wereld in van kinderen en vrouwen die door zenuwgas gedood zijn. De verontwaardiging is groot. Feitelijk malen de opstandelingen zelf ook niet om het leven van een mens. Hoe je het ook wendt of keert: oorlog is verschrikkelijk. Zeker ook omdat de zwakken het moeten ontgelden, de kinderen en de vrouwen. Of het om die reden is weet ik niet, maar God laat geen misverstand bestaan over de voltrekking van het oordeel. Veel kinderen zullen het leven laten. En veel vaders. Ook moeders zullen niet worden ontzien. Misschien is het – bij slecht nieuws – inderdaad verstandig het ergste direct maar te vertellen, dan hebben we dat gehad. Maar de feiten komen als een schok aan. Jeremia 15:7-*Ik zal hen wannen met een wan in de poorten van het land. Ik heb Mijn volk van kinderen beroofd, het doen ondergaan. Zij zijn van hun wegen niet teruggekeerd. Hun weduwen zullen voor Mij talrijker zijn dan het zand van de zeeën. Ik laat over hen, over de moeder, een jongeman komen, een verwoester, midden op de dag. Plotseling laat Ik op hen vallen angst en verschrikkingen. Zij die er zeven baarde, verkommert, zij blaast haar laatste adem uit. Haar zon gaat onder als het nog dag is, zij schaamt zich en wordt rood van schaamte. Wat van hen nog overblijft, zal Ik overgeven aan het zwaard voor het oog van hun vijanden, spreekt de HEERE.*

De ballingschap

Het oordeel van God

God wil het kwaad niet en rekent er op een gegeven moment hard mee af. God geeft mensen een kans. Meer dan eens. Zo kreeg zelfs Manasse verschillende kansen. God sprak hem aan op zijn manier van doen. Hij reageerde niet. Toen liet God het hem voelen. Pas toen hij de hel voelde, keerde hij op zijn schreden terug. God kan hard zijn, maar wij hebben ook harde nekken. Goed, uiteindelijk lukte het de goedheid van God – die zich ook uit in boosheid – om Manasse te raken. Maar je zult ze maar de kost geven, de mensen die nergens op reageren. Normaal 'telt een gewaarschuwd mens voor twee', maar er zijn mensen waarmee je wel aan de gang kunt blijven en dat doet God niet. Op een gegeven moment is het over en uit. 'Wie niet horen wil moet dan maar voelen'. Die mensen wacht de hel. Ze hebben er zelf om gevraagd bij wijze van spreken. En ze krijgen de hel ook. Zo zullen alle mensen opstaan uit de dood. Niet alleen de gelovigen die een mooie toekomst voor zich hebben. Maar ook de niet-gelovigen zullen opstaan. Daniël 12:2 *En velen van hen die slapen in het stof van de aarde, zullen ontwaken, sommigen tot eeuwig leven, anderen tot smaad, tot eeuwig afgrijzen.* De gelovigen staan op ten leven. De niet-gelovigen staan ook op maar – zoals de Bijbel dat noemt – ten dode. Hun wacht een eeuwige dood. De hel is *a place of no return*. Of dat nu familie van u of mij is, of niet. Ze hebben allemaal een kans gehad, maar ze hebben de gelegenheid aan zich voorbij laten gaan. Naar elk mens steekt God Zijn hand uit. Maar wie Gods hand wegslaat moet later niet zeuren. Naast de hemel is er een hel voor alle mensen die God niet serieus namen. Beiden zijn eeuwig. Het interesseert de mensen die in de hemel zijn helemaal niets, dat er tegelijkertijd mensen zijn die lijden in de hel. Daar waar het vuur brandt dat nooit uitgaat. Wij kunnen ons dat moeilijk voorstellen. Dat komt ook omdat wij hier op aarde nog in de *genadetijd* leven. Maar in de hemel vragen onze medegelovigen elke dag om Gods ingrijpen. Openbaring 6:10 *En zij riepen met luide stem: Tot hoelang, heilige en waarachtige Heerser, oordeelt en wreekt U ons bloed niet aan hen die op de aarde wonen?* Vergelijk ook Openbaring 8:1-5 Alleen wie in de Heere Jezus gelooft en zijn leven richt naar Gods geboden, wordt gered. De rest gaat voor altijd verloren. Kinderen en vaders en moeders.

Lijden aan je geloof doet pijn.

Nu het over moeders gaat roept Jeremia om zijn moeder. Jeremia 15:10 *Wee mij, mijn moeder, dat u mij gebaard hebt.* Moeders zien hun kinderen graag gelukkig. Hoe vaak voelde de moeder van Jeremia geen pijn in haar hart. Haar jongen was niet gelukkig. Die had nou met iedereen ruzie. Natuurlijk nam ze het voor hem op. Of ze pakte zijn hoofd in haar handen en hilde met hem. Het was toch ook wat met haar jongen. Wat was de grote wereld boos. Maar soms – zo gaat dat nu

eenmaal – ging ze in een stoel tegenover hem zitten en zei: ‘Jeremia vertel me nou eens: wat is er nou gebeurd? Wat zei die ander. En hoe reageerde jij? Licht het ook niet een beetje aan jou, Jeremia. Moet je nou altijd zo serieus overal op ingaan? Moeder is blij met een gelovige zoon, maar overdrijf jij het niet een beetje Jeremia? Moet je nu werkelijk met iedereen ruzie maken. Kun je niet wat vriendelijker doen. Waarom moet je altijd wat zeggen? Doe net alsof je het niet gehoord hebt.’ Maar het zat er gewoon niet in bij Jeremia. Die was zoals hij was. Dan weer legde ze de schuld bij de omgeving; dan weer bij Jeremia maar er veranderde niet veel. Jeremia lijdt er zelf ook onder. Als mensen ruzie hebben gaat het vaak om geld. Niets is voor een mens zo grievend als wanneer hij bestolen wordt of bedrogen is. Tjonge wat kunnen mensen daar een tumult over maken. ‘Nou, zegt Jeremia, zo ongeveer voelt dat; Iedereen heeft een hekel aan mij en ik heb niet eens schulden. Ik heb niemand bedrogen. Er is geen mens bij wie ik in de schuld sta, maar ze haten mij allemaal. Ik kan niet ergens komen of er komt ruzie.’ Hij lijdt daaronder. Jeremia 15:10 *Ik ben een man van onenigheid en een man van ruzie voor heel het land. Ik heb niets uitgeleend en men heeft mij niets uitgeleend, toch vervloekt ieder van hen mij.* Ieder die dit hoort zal dit vervelend voor hem vinden. Maar als hij met dit soort verhalen blijft komen zullen de meeste mensen denken: ‘Het zal ook wel een beetje aan jezelf liggen.’ Maar goed dat kun je waarschijnlijk moeilijk zeggen, want dan heb jij ook ruzie met hem. Wij weten dat het niet aan Jeremia lag, maar aan zijn geloof. Zijn geloof maakt dat hij zich steeds meer vreemdeling voelde tussen zijn eigen volk. Jeremia is gewoon heel anders dan andere mensen. Hij kan er ook niets aan doen. Hij ziet de dingen anders, voelt de dingen anders; Hij zou de dingen anders aanpakken. Hij denkt bijna overal anders over. ‘Hij spoort niet’, zullen de mensen zeggen. Zo voelt het ook, maar dat is wel de vraag: ‘Wie is hier van het pad af? Jeremia of de andere mensen?’ Jeremia heeft veel voor zijn omgeving gebeden. Wij zijn getuige van zijn voortdurende pleidooien bij God. Hij nam het op voor zijn volk. Dat was niet voor de bühne. Hij meende het. Hij pleitte niet alleen voor de mensen, maar had ook openlijk kritiek op Gods aanpak. Jeremia liet merken aan God dat hij het met sommige dingen totaal niet eens was. En soms – zoals in het vorige hoofdstuk – ging hij zelfs over de schreef. Maar dit voelt hij heel diep: ‘Waarom hebben ze allemaal een hekel aan mij. Ik heb ze toch niets gedaan. Ik bid voor die mensen. Ik zet me voor ze in. Ik neem het voor ze op.’ Hij had het kunnen weten: ‘Ondank is ’s wereld loon’. Ondanks al zijn inspanningen haten de mensen Jeremia. Alleen God nam het altijd voor hem op. Jeremia 15:11 *De HEERE zei: Voorwaar, Ik zweer dat Ik ten goede voor u heb gezorgd! Voorwaar, Ik zweer dat Ik tegen de vijand voor u ben opgekomen, in een tijd van onheil en in een tijd van benauwdheid!*

‘Wee mij! Ach moeder, dat u mij moest baren!

Gods woorden komen aan als stenen.

Misschien vraagt u zich ook af waarom de mensen zo lelijk tegen die arme Jeremia doen. Maar dat is niet onduidelijk. De afschrijver of redacteur van het boek Jeremia heeft een paar stukjes uit een volgend hoofdstuk gehaald om ons te laten voelen wat Jeremia namens God tegen die mensen zei.

Verschillende commentaren wijzen er namelijk op dat de verzen 13-14 uit Jeremia 17:3,4 zijn gehaald. Het is maar goed dat die redacteur dat doet, anders zouden wij het verhaal misschien niet goed meer kunnen volgen. We moeten ons inderdaad wel blijven realiseren wat de profeet de mensen allemaal naar het hoofd slingerde. Dat deed hij overigens met volstrekt goede bedoelingen. Hij was per slot van rekening een doorgeefluik van Gods Woord. God zei het. Maar Jeremia stond daar – met vallen en opstaan – helemaal achter. Zijn intentie was aan te dringen op verandering, op bekering, zodat het oordeel werd afgewend, maar wat Jeremia namens God zei loog er niet om. Jeremia 15:13,14 *Uw vermogen en uw schatten zal Ik als buit geven, zonder prijs, vanwege al uw zonden, en in heel uw gebied. Ik zal u met uw vijanden overbrengen naar een land dat u niet kent, want een vuur is aangestoken in Mijn toorn, het zal tegen u branden.* Daar worden die mensen niet vrolijk van. Het is van tweeën één. Of ze bekeren zich en dan zullen ze Jeremia dankbaar zijn. Maar als ze zich niets aan zijn woorden gelegen laten liggen, krijgen ze een hekel aan die man en kunnen ze hem op een gegeven moment wel op zijn gezicht slaan. En dat laatste is het geval. Ze maken allemaal ruzie met hem. Niemand houdt van Jeremia. Iedereen haat hem van klein tot groot; mannen, vrouwen, ouden van dagen; als ze Jeremia zien, draaien ze zich gewoon om. Ze groeten hem niet meer. Ze spuwen op de grond. Als hij voorbijgaat kiezen ze de overkant van de weg. Ze willen niets meer met hem te maken hebben. En als hij voorbij loopt hoort hij hun nauwelijks onderdrukte scheldwoorden. Jeremia heeft een tijdlang de kant van het volk gekozen, maar daar lijkt hij nu totaal van genezen. Hij wordt vanwege de haat van de mensen naar Gods kant gedrongen. En nu dat dan toch zo is mag God die mensen van Jeremia ook wel aanpakken. Hard aanpakken. Jeremia hoopt dat God niet al te zachtzinnig te werk gaat, want als die vijanden van hem nog veel tijd krijgen, zullen ze hem nog eens de nek omdraaien. God moet maar gauw met zijn tegenstanders afrekenen en daar niet te lang mee wachten. Jeremia 15:15 *U, HEERE, U kent mijn onschuld, denk aan mij en zie naar mij om, wreek mij op mijn vervolgers. Neem mij in Uw geduld niet weg, weet dat ik omwille van U smaad draag.* God moet weten dat Jeremia dit allemaal voor Hem doet. Hij doet het niet voor zichzelf. Hij hoopt nu maar dat dat gewicht in de schaal legt; Dat hij, Jeremia aan Gods kant staat en dat hij om die reden lijden doormaakt dat hij onschuldig draagt. Hij hoopt nu maar dat God het voor hem opneemt en niet de handen van hem aftrekt. Want dan valt hij tussen wal en schip en wordt hij verpletterd tussen God en de mensen. ‘Ik doe het allemaal voor U’, zegt Jeremia. Jeremia 15:15 *Weet dat ik omwille van u smaad draag.* Hij heeft dat allemaal over voor zijn geloof.

U, HEERE, U kent mijn onschuld, denk aan mij en zie naar mij om, wreek mij op mijn vervolgers.

God is Jeremia's diepste vreugde

Jeremia vertelt hoe het kwam. Hij laat zien waar zijn weg en die van zijn medegelovigen uiteengingen. Het is niet zo dat Jeremia dit wil. Het is niet zo dat hij hiervoor kiest. Hij is gekozen.

God is gewoon zijn diepste vreugde. Het is niet anders. Dat is hem overkomen. Zo is het nu eenmaal gegaan. Toen hij de Bijbel opende was zijn hart opengegaan voor God. Toen leerde hij zijn grootste vreugde kennen. Zijn diepste overtuigingen. Er is niet zoveel wat Jeremia besliste en wat hij koos. Het heeft hem gekozen. God nam Jeremia voor Zich in. Er is inderdaad niets wat hem zo blij kan maken als de HEERE. Jeremia beleefde het als volgt. *Jeremia 15:16,17 Zodra Uw woorden gevonden werden, at ik ze op. Uw woord was mij tot vreugde en tot blijdschap in mijn hart, want Uw Naam is over mij uitgeroepen, HEERE, God van de legermachten. Ik heb niet gezeten in een kring van spotters, of sprong daar op van vreugde. Vanwege Uw hand zat ik alleen, want U hebt mij met gramschap vervuld.* Er is niets wat hem zo uit zijn doen kan brengen als de HEERE. Dezelfde God – Die er voor zorgde dat hij een diepe blijdschap kende die niemand hem kon afnemen – Diezelfde God, datzelfde geloof maakte hem eenzaam tussen de mensen in het bijzonder zijn medegelovigen. Nergens is een mens zo eenzaam als tussen mensen met wie men een diepe verbondenheid zou moeten voelen en men voelt dat niet. In plaats van verbondenheid is er vervreemding. Prediker zegt dat je beter naar een rouwdienst kunt gaan dan een trouwdienst. Je kunt beter in verdrietige omgeving verkeren dan in de buurt van een vrolijke boel. Tegen Jeremia hoeft hij zo iets niet te zeggen. Dat was geen vrolijk gezelschap. Met Jeremia kon je niet lachen. Dat was niet omdat die man van nature een zuurpruim was, maar de diepe verbondenheid met God maakte hem steeds meer tot een vreemde onder de mensen. Misschien heeft hij het best wel geprobeerd en merkte je niets aan hem, maar in feite voelde Jeremia zich alleen waar hij ook was. Hij zat anders in elkaar dan de mensen om hem heen. Hij beleefde de wereld anders. Jeremia voelde iets wat hij *de woede van God* noemt. Hoe zou Jeremia zich op zijn gemak kunnen voelen in een omgeving waar men God buiten de deur hield. Hoe zou Jeremia goedlachs kunnen zijn in een context die door de HEERE gemeden wordt. Hij voelt iets van Gods vervreemding en van Gods woede. En dat voelt helemaal niet prettig. Hij wou dat het anders was, maar het was nu eenmaal zo. Daar komt nog iets bij.

Uw woorden gaven mij een diepe vreugde. Eenzaam was ik, door uw toedoen.

Jeremia wilde zo graag ergens bij horen.

Jeremia heeft zo zijn best gedaan om te maken dat het anders was. Hij wilde koste wat het kost horen bij de mensen. Daarvoor heeft hij heel veel opzij gezet. Hij heeft bijkans zijn geloof er aan gegeven om maar deel uit te maken van de gemeenschap. Hij wilde er zo graag bij horen. Daarin is hij klaarblijkelijk te ver gegaan. We hebben het al eerder benoemd. Jeremia ging de verwijten van de goegemeente tegen God in de mond nemen en deed net alsof hij er ook zo over dacht. Hij werd solidair met de mensen en liet zijn loyaliteit aan God vallen. Tegenover de mensen verdedigde hij God; tegenover God nam hij het op voor de mensen. En dat heeft hem de moeilijkste tijden – maanden of jaren? – van zijn leven opgeleverd. Want de mensen moesten hem niet. Daar zal echt niet veel in veranderd zijn. Maar God moest hem ook niet meer. Ook de HEERE nam afstand van zijn knecht. Jeremia schaamde zich voor God. Vervolgens schaamt God Zich ook voor Jeremia. Marcus

8:38 *Want wie zich voor Mij en Mijn woorden geschaamd zal hebben in dit overspelig en zondig geslacht, voor hem zal de Zoon des mensen Zich ook schamen wanneer Hij zal komen in de heerlijkheid van Zijn Vader, met de heilige engelen.* God deed net alsof Hij Jeremia niet kende. En dat heeft Jeremia geweten. Wat voelde hij zich verloren in de menigte. De mensen moesten niets van hem hebben en nu reageerde God ook totaal niet meer op zijn gebeden. Toen hij God het hardste nodig had, was de HEERE er niet voor hem. Dat zegt hij nu ook tegen God. Jeremia 15:18 *Waarom is mijn lijden er voor altijd, en is mijn wond ongeneeslijk, weigert hij te genezen? Bent U nu echt voor mij als een onbetrouwbare beek, water dat niet betrouwbaar is?* Hij zegt nogal wat tegen de HEERE. God is voor hem *als een drooggevalle beek*. Wat is dat met die beken? Het zijn kleine oppervlakkige meertjes in het bos. Ze vullen zich met regenwater. Dat willen zeggen: Als er water in staat is het natte seizoen aangebroken. Dan heb je het water van de beek feitelijk niet nodig. Maar als je het water van de beek wel nodig hebt dan is het er niet. Want als de zon hoog aan de hemel staat verdampt het water van de beek in een ommezien en dan staat hij droog. Weg water. Weg bron van leven. Zo was God voor Jeremia. Op het moment waarop hij God echt nodig had, was de HEERE er niet. Is God zo slecht voor zijn personeel? In de kerk kun je in zo'n geval van die mooie gedichtjes horen zoals dat van 'de voetstappen in het zand. De man aan het strand ziet dat de voetstappen van twee personen overgaan in die van een persoon. 'Waar was u toen ik het moeilijk had', vraagt de man zich af. 'Ik heb je gedragen', zegt God in dat gedichtje.' Maar zo is het blijkbaar niet altijd. God kan een gelovig mens ook helemaal aan zijn lot over laten. En dan moet die mens ook eens de hand in eigen boezem steken en zich afvragen of hij of zij wel aan Gods kant staat. Waar staat u?

U hebt mij teleurgesteld, als een drooggevalle beek.

God stelt Zijn profeet voor de keus.

De HEERE God laat Zich niet uit Zijn tent lokken, integendeel. De HEERE reageert onverstoort. God zegt; 'Als jij, als mijn profeet de kant van de mensen kiest, moet je er niet op rekenen dat Ik voor je opkom. Je komt toch ook niet voor Mij op. Ik heb gezegd dat je 'als een koperen muur moet zijn.' Als jij zacht bent als boter, moet je er niet op rekenen dat Ik voor je instaan. Dan laat Ik je lekker in je eigen sop gaarkoken. Je wilt toch een vriend van de mensen zijn. Laat die je dan maar helpen. Als je het zo goed met hen kunt vinden.' God wil dat Jeremia terugkomt van de verkeerde weg die hij op is gegaan. Jeremia heeft echt een verkeerde afslag genomen. Het kan wel weer goed komen tussen God en Zijn profeet. Maar dan moet Jeremia inbinden. Dan moet hij ook niet alles meer zeggen wat in hem opkomt. Hij moet weten dat hij zich als profeet van de HEERE niet alles kan veroorloven. Hij zal zich echt moeten gedragen. Jeremia 15:19 *Daarom, zo zegt de HEERE: Als u terugkeert, laat Ik u terugkeren, u zult voor Mijn aangezicht gaan staan. Als u wat kostbaar is, afscheidt van wat waardeloos is, zult u als Mijn mond zijn. Laten zij terugkeren naar u, maar ú mag niet terugkeren naar hen.* Jeremia liet zijn oren teveel hangen naar het volk in plaats van naar God. Hij moet plechtig

beloven dat hij zich niet langer door de mensen in de luren zal laten leggen. God wil duidelijkheid: 'Aan wiens kant staat u, Jeremia?' Jeremia wil aan Gods kant staan. Opmerkelijk genoeg wordt Jeremia bij wijze van spreken opnieuw door de HEERE bevestigd als Zijn profeet. Ongeveer met de zelfde woorden als de eerste maal in Jeremia 1. Gedoeld wordt op 'die bronzen muur.' En dat God voor hem zou zorgen. Jeremia 15:19-21 *Laten zij terugkeren naar u, maar ú mag niet terugkeren naar hen. Ik zal u vóór dit volk stellen als een bronzen vestingmuur. Ze zullen wel tegen u strijden, maar u niet aankunnen, want Ik ben met u, om u te verlossen en te redden, spreekt de HEERE. Ik zal u redden uit de hand van de kwaaddoeners, Ik zal u verlossen uit de greep van de geweldplegers.* Jeremia heeft zich volgens de HEERE te veel laten meeslepen door het volk. Er is onheilig vuur gekomen bij de warmte die Jeremia voelt voor God en de mensen. Dat is dan ook het verwijt wat God Jeremia maakt in Jeremia 15:19 *Laten zij terugkeren naar u, maar ú mag niet terugkeren naar hen.* Jeremia vereenzelvigde zich volgens de HEERE blijkbaar te veel met het volk. Hij liet zich meeslepen op de golven die beukten op Gods eer en Zijn gezag. Toen Jeremia zag dat er bij het volk niets meer te halen was, probeerde hij bij God ruimte te vinden. Toen er van bekering bij de mensen geen sprake was, begon Jeremia God op Zijn gevoel te werken. Dat was toen Jeremia verwijten van het volk overnam. Die noemden God *een reiziger die maar een nacht bleef, een vreemdeling, een radeloze man, een laffe soldaat.* Jeremia 14:9 Zo gaat het wel vaak. Als de burgers niet doen wat de overheid van hen vraagt, past de overheid zich soms aan bij het volk. Als de kinderen de ouders niet langer volgen, stellen veel ouders hun eisen en verwachtingen bij. Maar God is anders. Er was bij God geen ruimte meer. De HEERE was Zijn lankmoedigheid moe, lezen we in Jeremia 15:6 *Ik ben het berouw hebben moe.* God heeft alles gegeven wat Hij had. Nu zijn de mensen aan de beurt. Jeremia kon weer terugkomen bij God, maar dan moest hij zich wel inhouden. Hij moest echt een beetje oppassen wat hij allemaal zei. Hij was te ver gegaan. Jeremia bond in. Gelukkig.

Ik maak jou voor dit volk tot een bronzen vestingmuur.

